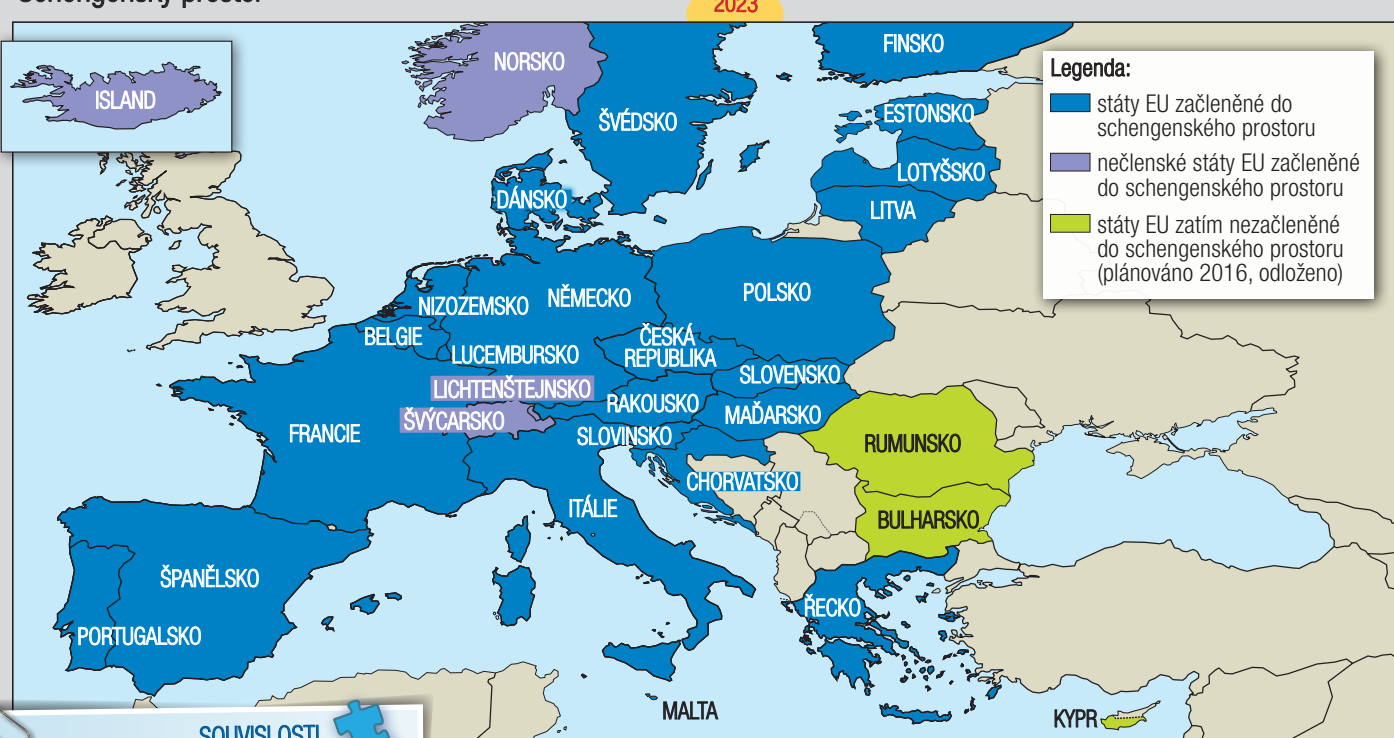

Volný pohyb osob – schengenský prostor

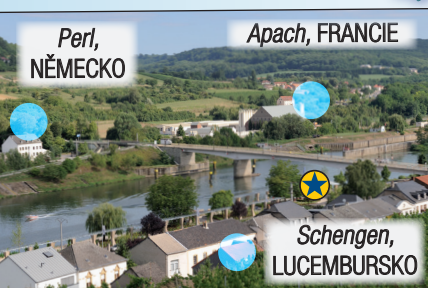
Svoboda volného pohybu znamená v první řadě možnost překročit bez zdlouhavých formalit hranici zemí. Občané Evropské unie mohou do jiného členského státu vycestovat na platný cestovní pas nebo platný občanský průkaz. ▼

Schengenský prostor

SOUVISLOSTI

Schengen – obec na hranicích

▲ Obec **Schengen** (Lucembursko) leží na hranicích s Francií a Německem.

Symbol značí umístění **památníku Schengenské smlouvy**. ▼

Načtení QR kódu vám zprostředkuje další informace o schengenském prostoru ▲ ▼ .

 Průvodce schengenským prostorem:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20190612ST054307/schengen-pruvodce-evropskym-prostorem-bez-hranic>

[pruvodce-evropskym-prostorem-bez-hranic](https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20190612ST054307/schengen-pruvodce-evropskym-prostorem-bez-hranic)

88

1:07 titulky

Schengenský prostor (Schengen)

Jde o území některých evropských států – zemí **Schengenské smlouvy**, takzvaného Schengenu.

V rámci tohoto území mohou osoby překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě, aniž by musely projít hraniční kontrolou.

Prostor se takto označuje **podle obce Schengen**, která leží v **Lucembursku**. Zde byla **14. 6. 1985** podepsána **Schengenská smlouva** a v roce 1990 také prováděcí úmluva.

Schengenská smlouva zrušila na vnitřních hranicích celní a policejní kontroly osob.

Jejími **signatářskými státy** bylo **Německo, Francie** a země Beneluxu (**Belgie, Nizozemsko a Lucembursko**). Dohoda byla podepsána mimo právní rámec EU, což vyjadřovalo vůli signatářských zemí postoupit vpřed bez ohledu na odmítavý postoj jiných států. Zamítavý postoj ke zrušení hranic má do současnosti např. Velká Británie. Důvodem odmítavého postoje některých států byla snaha zachovat si plnou kontrolu procesu otevírání hranic. Rušení hranic bylo považováno za velmi citlivý problém. Nešlo pouze o prosazení práva na volný pohyb osob, ale také o zachování bezpečnosti v Evropě. Schengenský prostor bez hranic vstoupil v platnost v roce 1995 zrušením kontrol na letištích Francie, Německa, Španělska, Portugalska a zemí Beneluxu. Dnes jsou členy schengenského prostoru všechny země EU s výjimkou Irska (Irsko o členství nemá zájem), Bulharska, Rumunska a Kypru. Poslední tři jmenované státy vedou přístupová jednání o začlenění do schengenského prostoru.

Členy Schengenu jsou i některé nečlenské země EU (Island, Norsko a Švýcarsko) a některá zámořská území členských států (portugalské Azory, španělské

Kanárské ostrovy i španělské enklávy Ceuta a Melilla v Africe. Do Schengenu však nepatří například zámořská území Francie (ostrovy v Tichém, Atlantském a Indickém oceánu a v Karibiku) či norské Špicberky.

Zelená hranice

Smluvní státy při vstupu do Schengenu odstranily překážky bránící plynulému provozu na hraničních přechodech (zátarasy, závoje). Na silnicích v blízkosti hraničních přechodů byly provedeny úpravy dopravního značení a byla zrušena omezení rychlosti související s hraniční kontrolou. Zrušení hraničních kontrol se týká všech občanů EU i občanů třetích zemí. Řidiči projíždějící hranici vlastně nepoznají, že vjeli do jiného státu. Dozví se to pouze z modré dopravní značky s 12 zlatými hvězdami s označením konkrétního státu.

Hranice států uvnitř EU mohou být překračovány kdekoliv bez omezení. Volnost pohybu uvnitř EU je však zajištěna přísným zabezpečením vnějších hranic. Vnější hranice Schengenu patří k nejstřeženějším hranicím na světě. Tato důsledná ochrana se snaží zabránit nežádoucím osobám ve vstupu na území Schengenu. Kdokoliv ale jednou překročí jeho vnější hranice, může se již v tomto prostoru pohybovat bez omezení. Tím je zaručena jedna ze stěžejních zásad Evropské unie – **volný pohyb osob**.

SOUVISLOSTI

▲ Vnitřní hranice schengenského prostoru mezi Rakouskem a Německem.

SOUVISLOSTI

Vstupy jednotlivých států do schengenského prostoru

Postupné začleňování (samotný vstup) jednotlivých zemí do tzv. Schengenu znázorňuje přehledová tabulka:

Země	Rok vstupu
Francie, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Německo, Španělsko a Portugalsko	1995
Itálie a Rakousko	1997
Řecko	2000
Dánsko, Finsko a Švédsko; Island a Norsko	2001
Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko	2007
Švýcarsko	2008
Lichtenštejsko	2011
Chorvatsko	2023

Politiky EU

V prvních letech evropské integrace se spolupráce mezi členskými zeměmi orientovala především na obchod a ekonomiku. V současnosti se však EU zabývá řadou problematik z oblastí regionální politiky, životního prostředí, ochrany spotřebitelů a podobně. Evropská unie však zdaleka neovlivňuje všechny oblasti našeho života, i když by se to někdy mohlo zdát.

Politiky EU se dají rozdělit z hlediska pravomocí a kompetencí rozdělených mezi členské státy a Unii.

Výlučné politiky

Zde má EU právo přijímat a určovat pravidla a členské státy mohou v těchto oblastech zasahovat jen s povolením Unie. Jedná se o následující oblasti:

- **společná obchodní politika** (vůči nečlenským zemím),
- **společný celní sazebník** (vůči nečlenským zemím),
- **měnová politika pro země eurozóny**,
- **vnitřní trh**.

Sdílené politiky

V těchto oblastech mohou členské státy vydávat legislativu za předpokladu, že tak již neučinila Unie. Jedná se o následující oblasti:

- **občanství**;
- **hospodářská a měnová unie**;
- **zemědělství a rybolov**;
- **vízová, přistěhovalecká a azylová politika**;
- **doprava**;
- **hospodářská soutěž**;
- **daně**;
- **sociální politika**;
- **životní prostředí**;
- **ochrana spotřebitele**;
- **regionální politika, hospodářská a sociální soudržnost atd.**

VÍTE, ŽE...?

Hospodářská a měnová unie

Vyvrcholením evropského integračního procesu je **vytvoření hospodářské a měnové unie**, která představuje nejvyšší stupeň ekonomické integrace založené na vnitřním trhu. V rámci hospodářské a měnové unie státy koordinují své hospodářské a fiskální politiky. **Měnovou unií** lze v současném evropském modelu **vymezit existenci jednotné měny (euro) a společné centrální banky**, která je odpovědná za provádění jednotné měnové politiky. Společná měna byla v EU zaváděna v několika etapách. Euro nejprve fungovalo virtuálně (bezhotovostně) a **dne 1. 1. 2002 byly ve 12 zemích EU uvedeny do oběhu mince a bankovky euro**.

Na obrázku vidíte oficiální symbol měny euro.

Ochrana spotřebitelů na trhu EU

VÍTE, ŽE...?

V 27 členských státech Evropské unie žije **447 mil. potenciálních spotřebitelů**.

K evropskému hrubému domácímu produktu (HDP) přispívají více než 50 procenty. Evropská unie proto přijímá **řadu opatření na ochranu jejich zájmů**. Cílem spotřebitelské politiky je zajistit spotřebitelům v rámci jednotného trhu stejnou úroveň ochrany a bezpečnosti. **Politika se zaměřuje na ochranu zdraví, bezpečnost a zájmy konzumentů, prosazuje společný přístup k zákazníkům a práva na informace**. Díky této spotřebitelské politice činí v ČR **záruka na spotřební zboží 2 roky** (do vstupu do EU to bylo pouze 6 měsíců) nebo je např. **součástí každé půjčky uvedení roční procentuální sazby nákladů (RPSN)**, která vyjadřuje skutečně vynaložené náklady na úvěr. K ochraně před nebezpečnými výrobky byla v EU zavedena **databáze RAPEX**, která **informuje o nebezpečných spotřebitelských výrobcích nepotravinářského charakteru**.

Slouží k oznamování přímého i nepřímého rizika ohrožení zdraví či bezpečnosti spotřebitelů. Systém zajišťuje rychlou výměnu informací mezi členskými státy a Evropskou komisí a donucovací mechanismy vůči výrobcům a distributorům. Z dat RAPEXu čerpá např. i český spotřebitelský měsíčník **dTest** (databáze nebezpečných výrobků): ▶ ▶

Data RAPEXu v aplikaci dTest: <https://www.dtest.cz/nebezpecne-vyroby>

